

en Slags midlertidig Lov om Lønningsforhøjelse. Hvis man nemlig gaar til Loven i den Skikkelse, den her foreligger i, har man jo fastslaaet saa og saa mange Rektorers, Overlæreres og Adjunktens Lønninger af den og den Størrelse med Pensjonsret; derved er der selvfølgelig lagt en Hæmsko paa de Betragtninger, der gaa ud paa i den nærmeste Fremtid at komme til en Reduktion af Skolernes Antal og maasse ogsaa til en Reduktion af Klassernes Antal og i det Hele til en Forandring af de lærde Skolers Stilling som offentlig Statsinstitution. Det er altsaa en Selvfølge, at disse Ting staa i overmaade nøie Forbindelse med hinanden. Nu er der udtalt et Ønske om, at der maa ved Siden af, at der gjøres Noget for de lærde Statskoler, ogsaa blive gjort Noget for de private Skoler, der virke til samme Maal. Der er, saavidt jeg erindrer, ogsaa fra det ærede Medlem fra Slagelse (Dahl) talt om Stillingen for de private Realskolelærere nu, da man her ved Loven taler om Stillingen for de offentlige Realskolelærere; thi en stor Del af disse Lærere anvendes jo i Reallundervisningens Tjeneste; det er muligt, at det ikke kan føres med ind under denne Lov, men det er ganske vist en Betragtning, som det er værd at overveie, thi jeg tror nok, at for en almindelig Statsbetragtning staa dog Børnene rundt omkring i de Byer, der ingen Latinskoler have, Staten i Almindelighed lige saa nær med Hensyn til at hjælpe dem til en bedre Uddannelse end almindelig, som Børnene i de Byer, hvor der er lærde Skoler, og forsaavidt staa altsaa, forekommer det mig, dette Spørgsmaal om, hvorledes man skal hjælpe til, at en god Almueundervisning kan blive Børnene tilbøielig i større Samlingspunkter, i Byerne, virkelig i Forbindelse med, hvad man her vil gjøre for Statsrealskolerne. Der er ligeledes fremsat Betragtninger om en organisk Forbindelse mellem Almue- og Realskolen, og mellem Real- og Latinskolen. Jeg kan heller ikke se Andet, end at det staa i nøie Forbindelse med Spørgsmaalet om, hvor mange pensionsberettigede fast ansatte Lærere der er nødvendig for Statskolen, hvis man kunde blive enig om en organisk Forbindelse mellem de forskellige Skoler, eller om hvorvidt en saadan organisk Forbindelse er rigtig eller ei. Nu er jeg ganske enig med det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (H. Holm) i, at, hvis der virkelig var en reel Forskiel i at begynde med Løppunktet og sige: Nu kommer Studenterexamen ved 18 Mars Alderen, og at anlægge det Hele franeiden af, saa vilde det være galt at gjøre det. Jeg kan ikke skjønne rettere, end at vi maa aabenbart, naar vi tale om Undervisningsvæsenet, altsaa ogsaa her, naar vi tale om de lærde Skoler og deres Læreres Stilling, sætte som første Grundlag, naar vi tale om Undervisningen fra Statens Side for Børnene — thi det er jo Børnene og de unge Mennesker,

det gjælder om — sætte det Maal: Hvad kan man forlange og ønske at føre de 300,000 Børn til, som vi have Landet over? Det bliver Hovedbetingelsen. Og derfor forekommer det mig meget vanskeligt, at man f. Ex. fra et Latinskolestandpunkt kan faae nogen væsentlig organisk Forbindelse mellem Undervisningen, undtagen man vil give slip paa to Klasser til og saa forvente, at den Vistand, der ydes Børnene til deres 14de Aar, ydes langt ud over de 12 Steder, hvor der nu er offentlige Statskoler, og ydes ogsaa langt ud over Kjøbstæderne. De enkelte mere samlede Brændpunkter for Undervisningen bør nemlig ydes saaledes, at naar Almueskolen er ordentlig indrettet, vilde i forholdsvis kort Afstand omkring i Landet, ikke længere Afstand, end at sunde, friske Børn, f. Ex. i deres 10de Aar ialtsald nogle enkelte Dage om Ugen, saadanne Børn kunne søge saadanne udvidede private Anstalter, hvor de ved Siden af Almueundervisningen kunde faae en saadan Uddannelse, at de kunde møde den private eller offentlige Skole, der begynder med 14 Mars Alderen, ikke naturligtvis saaledes, at der var organisk Forbindelse for alle 300,000 Børn, men for disse enkelte, der vilde gaa videre. I anden Forstand kan der ganske vist blive Forbindelse, ialtsald mere lokal Forbindelse for de enkelte Steder. Det har vist sig, hvor jeg har hjemme i Frederiksberg; der begyndes der allerede i 6 Mars Alderen i en Slags tredelt Skole. Der er realiseret organisk Forbindelse. Der var 40—50 Børn for saa Aar siden; nu er der i disse 3 Skoler over 300, hvoraf 100 i Statskolen. Det kan ste, men kun for den nærmeste Egns Bedkommende og naturligtvis kun for en meget ringe Del af Børnene. Altsaa, jeg forstaaer meget godt, at de Medlemmer, der ikke ere i Lønningsudvalget, kunne have Anledning til at udtale sig; de, der ere i Lønningsudvalget, kunne meget godt tie stille, og saavidt jeg har lagt Mærke til, have de ogsaa tiet, eller er maaske det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds (H. Holm) Medlem af Lønningsudvalget (Stemmer: Nei!). Saa have de altsaa alle tiet? (Stemmer: Nei, det ærede Medlem for Holbæk Amts 3die Valgkreds (Lauer) er Medlem af Lønningsudvalget). Naa, der er altsaa eet Medlem af Udvalget, der har talt; de øvrige have tiet, og det kan jeg godt forstaa; thi de sige: det er os, der egentlig skulle sætte Segl paa, naar det kommer i Udvalget; vi behøve ikke at aabenbare vor Eder vore Tanker, vi kunne forbeholde os vor Mening og kunne sidde stille her og høre, hvad den og den vil sige, og kunne saa senere træffe Afgjørelsen. Vi Andre derimod, som ikke ere i Lønningsudvalget, kunne derimod, som sagt, have stor Trang til at sige Et eller Andet om det; vi kunne have Et og Andet at bemærke, hvori der kunde være et lille Oran Fornuft, og som Lønningsudvalget ikke ganske vil glemme. Jeg siger derfor, at jeg meget godt kan forstaa, at hele